

Meddelandeblad

Nr 9/2023

Mottagare: Handläggare med ansvar för avgifter inom äldre- och funktionshinderomsorg

Uppgifter för beräkning av avgifter inom äldre- och funktionshinderomsorgen år 2024

Flera av de belopp som används för att beräkna avgifter inom äldre- och funktionshinderomsorgen är enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL, knutna till prisbasbeloppet. I detta meddelandeblad redovisar Socialstyrelsen några av de belopp som kan användas för att beräkna de avgifter som är knutna till prisbasbeloppet.

Prisbasbeloppet 2024

För år 2024 är prisbasbeloppet 57 300 kronor.

Högekostnadsskyddet enligt 8 kap. 5 § SoL

Avgiften för hemtjänst, dagverksamhet samt kommunal hälso- och sjukvård och förbrukningsartiklar får per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet. **För år 2024 motsvarar det 2 574,70 kr per månad.**

Avgiften för bostad i särskilt boende, som inte omfattas av hyreslagen, får per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet. **För år 2024 motsvarar det 2 644,90 kr per månad.**

Minimibeloppet enligt 8 kap. 7 § SoL

Det minimibelopp som gäller för ensamstående ska, om inte annat följer av 8 kap. 8 § SoL, alltid utgöra per månad, lägst en tolfedel av 1,4789 gånger prisbasbeloppet. **För år 2024 motsvarar det 7 062 kronor per månad.**

Minimibeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor ska utgöra lägst en tolfedel av 1,2066 gånger prisbasbeloppet. **För år 2024 motsvarar det 5 761,50 kr per månad.**

Yngre personer med funktionsnedsättning har i vissa fall särskilda kostnader för bösättning och familjebildning. Enligt förarbetena till socialtjänstlagens avgiftsbestämmelser bör levnadsomkostnader för yngre personer med funktionsnedsättning, efter en individuell prövning, beräknas till en nivå som överstiger minimibeloppet med upp till 10 %.¹

Individuell prövning av minimibeloppet

Enligt 8 kap. 8 § första stycket SoL ska en kommun höja minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde på grund av särskilda omständigheter varaktigt har behov av ett inte oväsentligt högre belopp än det som anges i 8 kap. 7 § SoL. Eftersom en person kan ha faktiska kostnader som överstiger minimibeloppet enligt 8 kap. 7 § SoL så kan ett höjt minimibelopp fastställas efter en individuell prövning. Kostnader som kan beaktas är t.ex. fördyrade kostnader för resor, för viss typ av kost eller på grund av funktionshinder. Kommunen bör godta den faktiska merkostnaden om den inte är oskäligt hög.²

Kommunen får även i vissa fall minska minimibeloppet enligt 8 kap. 8 § andra stycket SoL. Om kostnadsposten som föranleder minskningen ingår i Konsumentverkets beräkningar för hushållsbudget så bör minskningen baseras på deras beräkningar. Det beror på att även den schablonmässiga delen av minimibeloppet i huvudsak grundas på Konsumentverkets beräkningar.³

Konsumentverkets referensvärden för levnadskostnader

Konsumentverket gör årliga beräkningar av referensvärden för levnadskostnader. Levnadskostnaderna omfattar varor och tjänster som ett hushåll vanligen behöver för att klara vardagens behov. Dessa beräkningar bör ligga till grund för vissa av de kostnadsposter som minimibeloppet ska täcka. I detta meddelandeblad redovisar vi Konsumentverkets beräkningar för år

¹ Proposition 2000/01:149 Avgifter inom äldre och handikappomsorg s. 41.

² Prop. 2000/01:149 s. 59.

³ Prop. 2000/01:149 s. 40–41.

2024. (Konsumentverkets referensvärden för levnadskostnader per månad – Prognos för år 2024, se tabell).

På Konsumentverkets hemsida finns mer information om beräkningarna och de olika utgiftsposterna, läs mer här: www.konsumentverket.se/om-konsumentverket/var-verksamhet/privatekonomi/kostnadsberakningar/.

Här finns framräknade belopp för 2024:

<https://publikationer.konsumentverket.se/privatekonomi/koll-pa-pengarna>.

Konsumentverkets referensvärden för levnadskostnader per månad år 2024

Livsmedelskostnader	6-11 mån	1 år	2-5 år	6-9 år	10-13 år	14-17 år	18-30 år	31-60 år	61-74 år	75 år -
All mat lagas hemma	1 090	1 220	1 630	2 380	2 990	3 600	3 940	3 710	3 330	*
... förutom lunch på vardagar	750	910	1 260	1 850	2 320	2 800	3 070	2 890	2 590	*

Individuella kostnader	0 år	1-3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-17 år	18-25 år	26-49 år	50-64 år	65 år-
Kläder och skor	1 050	1 030	1 130	1 110	980	930	840	800	760	700
Fritid och lek	120	240	420	500	490	600	660	640	630	600
Mobiltelefon **				90	120	160	160	160	100	100
Personlig hygien ***	500	790	210	220	460	810	820	770	750	700
Barn- och ungdomsförsäkring	220	220	220	220	220	220				
Övrig barnutrustning	970	520	20	20						
Summa individuella kostnader	2 860	2 800	2 000	2 160	2 270	2 720	2 480	2 370	2 240	2 100

Hushållsgemensamma kostnader	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	5 pers	6 pers	7 pers
Förbrukningsvaror	160	210	320	370	450	520	570
Hemutrustning	1 100	1 220	1 570	1 920	2 120	2 310	2 430
Medier ****	1 600	1 850	2 080	2 330	2 530	2 730	3 050
Hushållsel	430	560	740	920	1 070	1 220	1 360
Vatten och avlopp	180	360	540	720	900	1 080	1 260
Hemförsäkring (storstad)	200	220	270	330	360	430	440
Hemförsäkring (mellanstor stad)	140	160	200	250	290	320	330
Hemförsäkring (mindre tätort)	130	140	160	200	230	270	270
Summa (storstad)	3 670	4 420	5 520	6 590	7 430	8 290	9 110
Summa (mellanstor stad)	3 610	4 360	5 450	6 510	7 360	8 180	9 000
Summa (mindre tätort)	3 600	4 340	5 410	6 460	7 300	8 130	8 940

* Matkostnaden beräknas med hjälp av de nordiska näringsrekommendationerna (NNR 2012) som visar dagsbehovet av energi och näring för olika åldersgrupper. Det rekommenderade dagsbehovet av energi sträcker sig endast upp till 74 år. Konsumentverket kan därför inte presentera några matkostnader från 75 år och uppåt.

** Gäller för barn från 8 år

*** För 18–23 åringar ska kostnaden minskas med 80 kr/månad på grund av fri tandvård.

**** Här ingår familjeabonnemang för mobiltelefon. För hushåll som har barn under 8 år ska kostnaden minskas med 199 kr per månad.

Merkostnad för mat vid fastställande av förbehållsbelopp

De schabloniserade kostnaderna för kost som ingår i minimibeloppet är framräknade för personer som är 61 år och äldre.⁴ Eftersom personer som är under 61 år normalt konsumerar mer livsmedel och därmed också har en högre kostnad för livsmedel ska kommunerna ta hänsyn till denna merkostnad. Det innebär även att yngre personer med funktionsnedsättning bör få ett högre belopp för livsmedelskostnaden än äldre personer. Vägledande för beräkningen av denna kostnad bör vara Konsumentverkets beräkning av livsmedelskostnader för olika åldersgrupper.⁵

⁴ Prop. 2000/01:149 s. 39.

⁵ Prop. 2000/01:149 s. 41.

På samma sätt som för yngre personer med funktionsnedsättning kan kommunen behöva höja minimibeloppet för personer som är 61 år och äldre om de har varaktiga merkostnader till ett inte oväsentligt högre belopp för livsmedel.⁶ Det innebär att det i vissa fall kan finnas anledning att höja minimibeloppet på grund av en merkostnad för mat även för personer som lagar sin mat själva och inte enbart för dem som betalar mat från hemtjänsten.

Minimibeloppet kan behöva höjas om den enskilde har merkostnader för livsmedel, t.ex. på grund av att denne köper viss kost via hemtjänsten i ordinärt eller i särskilt boende eller dagverksamheten. Den faktiska merkostnaden bör godtas om den inte är oskäligt hög.⁷ Om kost ingår i avgiften har kommunen rätt att minska den enskildes minimibelopp.⁸

⁶ Prop. 2000/01:149 s. 59.

⁷ Prop. 2000/01:149 s. 59.

⁸ Prop. 2000/01:149 s. 41.

Denna information (artikelnr 2023-12-8847) kan laddas ner från
socialstyrelsen.se/publikationer.